

Тетяна ПІЛЕЦЬ,
учителька початкових класів Кам'янець-Подільського НВК №3
у складі ЗОШ I-III ст. та ліцею

Інтегрований курс «Я досліджую світ»

(урок, 4 клас)

Тема: Яку таємницю приховують планети

Мета:

- формувати природознавчу компетентність: дати учням уявлення про планети Сонячної системи і Сонце як її центр; вчити називати планети Сонячної системи та вказувати їх місце розташування;
- формувати ключові компетентності: уміння вчитися (розвивати в дітей творчу активність, допитливість, пам'ять, логічне мислення і фантазію, уміння спостерігати, робити висновки, застосовувати набуті знання для розв'язання навчальних і життєвих ситуацій), комунікативну (розвивати комунікативні здібності учнів, уміння висловлювати свою думку, аргументовано її доводити), соціокультурну (розвивати пізнавальну активність учнів), інформаційну (виховувати бажання дізнаватися більше, читати додаткову літературу)

Очікувані результати:

учні:

- мають уявлення про Сонце-зорю, склад Сонячної системи;
- розуміють, що Сонце-центральне тіло Сонячної системи;
- застосовують знання для розв'язання навчальних і життєвих ситуацій.

ХІД УРОКУ

I. Ранкова зустріч

1. Вітання

Усміхнімось сонечку:
Здрастуй золотаве!
Усміхнімось один одному.
Погляньмо ласкаво!
Хай сьогодні в кожне серце
сонечко додасть тепла!
Від душі бажаєм щиро
Миру, радості й добра!

– Щоб урок не минув марно, треба працювати старанно.

2. Хвилина фенологічних спостережень (внесення змін у календар природи)

3. Гра «Тепло-зимно»

4. Розсідання дітей в групи

5. Повідомлення теми і завдань уроку

6. Очікування учнів

7. Асоціативний кущ

«Асоціативний кущ»

Запитайте дітей, чому деякі слова записано з великої букви.

II. Мотивація навчальної діяльності учнів

- Як часто ви дивитесь на небо?
- Які питання у вас тоді виникають?
- Чи є в небі краї?
- Чому Сонце світить яскравіше за Місяць?
(Учитель узагальнює і доповнює відповіді учнів).
- Люди завжди цікавились небесними світилами, багато чого нового про них відкривали. Завдяки цьому виникла наука про небесні світила-астрономія.

III. Оголошення теми і мети уроку

– Сьогодні ми подорожуватимемо Сонячною системою і об'єктами нашої подорожі будуть планети Сонячної системи. З'ясуємо їх подібності чи відмінності, розкриємо деякі їх таємниці.

– Гідами будете ви, оскільки на сьогодні ви готували повідомлення про планети.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Психогімнастика

- Діти, а чи боїтесь ви темряви?
- Заплющіть очі. Нашу Землю сповиває тиха ніч... На небі спалахують зірочки. Уявіть себе однією з них. Замерхтіли наші зірочки-покліпайте очками. Вони прокидаються від сну, розпрямляючи свої промінчики- відніміть руки вгору. Ось так яскраво вони мерехтять-покрутіть руками. Незабаром настає ранок... Опустіть руки.
- Яку зірку можна побачити вдень?

2. Розповідь учителя

– Срібними ліхтариками мерехтять зорі у нічному небі. Це дуже-дуже далеко від нас. Кожна зірка має своє місце у космічному просторі. І нерухомо світить звідти тисячоліттями. Чому світить? Та тому, що зірка-це суцільний клубок вогню.

Центром нашої Сонячної системи є зірка – Сонце. Це найближча до Землі зірка у всесвіті, яка дарує нам тепло і світло вже мільярди років. Саме Сонце робить можливим життя на Землі. Відео про Сонце: <https://bit.ly/34V5kQV>

Сонце – це величезна розжарена куля. Якщо уявити, що Сонце-кавун, то поряд із ним Земля виглядає як ягода смородини. Якщо уявити, що можна зробити гігантські ваги і на одну їх шальку покласти Сонце, то на іншу потрібно покласти 330 тисяч таких планет, як Земля. Уявляєте цю зірку?

Вчені говорять, що поверхня Сонця нагадує киплячу кашу, яка вирує, пирхає. Тільки це газова каша, неймовірно гаряча, температура – 6 тисяч градусів. Навіть важко уявити. Але все таки ми любимо цю зірку і ласкаво називаємо сонечком.

3. Прогнозування

- Чи могли б ви прожити без Сонця?
- Що сталося б?

4. Робота в парах

- Складіть і запишіть речення про Сонце. Прочитайте його кілька разів, промовляючи як скороговку.
- Продиктуй із пам'яті своє речення партнерові.
- Послухай і запиши його речення.
- Обміняйтесь зошитами та перевірте написане.

Хвилинка відпочинку

*Встало вранці ясне сонце,
Зазирнуло у віконце.
Ми до нього потяглися,
За промінчики взяли.
Будем дружно присідати,
Сонечко розвеселяти.
Встали-сіпи, встали-сіпи,
Бачите як звеселили.
Стало сонце танцювати,
Нас до танцю закликає:
Нумо разом, нумо всі
Потанцюємо по росі!*

5. Відгадайте загадку

Бігають навколо вогника
Шість синів і дві донечки.
Промайнуть роки і дні,
Не зустрінуться вони.
– Слово «планета» у перекладі з давньогрецької означає «та, що блукає».

- Які планети вам відомі?
- Пропоную вивчити рахуночку, щоб краще їх запам'ятати.

По порядку всі планети назве будь-який із нас:

Раз — Меркурій,
Два — Венера,
Три — Земля,
Чотири — Марс.
П'ять — Юпітер,
Шість — Сатурн,
Сім — Уран,
За ним — Нептун.

- А щоб запам'ятати правильну їх послідовність, вичимо запам'яталочку.

- Усі планети Сонячної системи діляться на планети земної групи і планети гіганти.

- Щоб дізнатись назви планет, які відносяться до земної групи, пропоную гру «Розгадай ребуси».

Відеопрезентація планет

- Пропоную послухати розповіді наших гідів.

МЕРКУРІЙ

Найближчою до Сонця планетою є Меркурій. Планета дістала свою назву на честь римського бога торгівлі. Це найшвидша планета. Вона обертається навколо Сонця за 88 днів. Удень на планеті спека, а вночі – крижаний холод. Поверхня кам'яниста і пустинна.

ВЕНЕРА

Друга від Сонця планета Венера. Вона носить ім'я богині краси, виглядає як дуже яскрава зірка, ще її називають «вранішньою зорею». Сяє сріблястим світлом і дуже схожа на Землю, майже такого самого розміру. Венера оточена товстим шаром хмар, але її атмосфера складається з вуглекислого газу і сірчаної кислоти. Під хмарним покривом стоїть нестерпна спека.

ЗЕМЛЯ

Земля – це третя від Сонця планета. Єдина планета, на якій існує життя. Називають її Планетою-садом, Блакитною, Зеленою планетою. Земля обертається навколо Сонця за період, що дорівнює 365,24 доби. Має супутник – Місяць.

МАРС

Четвертою від Сонця є планета Марс. Названа на честь римського бога війни-за свій червоний колір, що нагадує колір крові. Поверхня планети містить

велику кількість заліза, яке окислюючись, дає червоний колір. Марс менший від Землі, але має два супутники-Фобос і Деймос (що в перекладі означає Страх і Жак).

– Чому саме ці планети віднесли до однієї групи?(вони схожі між собою, близькі до Сонця, мають тверду поверхню).

Щоб дізнатися, які планети-гіганти, пограймо в гру «Граматична арифметика».

Юра-ра+пик-к+тер=ЮПІТЕР

Сак-к+тур+н=САТУРН

Урал-л+н=УРАН

Неля-ля+пра-ра+ту+н=НЕПТУН

Презентація - відео.

ЮПІТЕР

П'ята від Сонця планета-Юпітер. Це велетенська куля, що складається з рідкого водню, найлегшого газу на світі, але його так багато, що ця найважча планета з усіх має 16 супутників. На планеті панує вічна зима. Одна з приметних рис-кільце, яке складається з пилу і дрібних кам'яних частинок.

САТУРН

Сатурн-величезна шоста планета. Це газова планета жовтуватого кольору. Його оточують дивні кільця, що складаються з крижаних брил і каменів. Має 17 супутників.

УРАН

Уран розташований за Сатурном. Він обертається «лежачи на боці». Супутників 11.

НЕПТУН

Це восьма планета від Сонця. Названа на честь бога моря. Він має теж кільця-два широкі і два вузькі. У нього є 8 супутників. Колір темно-блакитний, бо складається з метану, який горить. Навкруги в різні боки рухаються хмари.

І ще про одну планету ми не згадали. Її назву дізнаєтесь, погравши в гру «Нумо, дзеркальце, скажи!»

Це ПЛУТОН.

Найдальшу 9 планету Сонячної системи – Плутон, було відкрито у 1930 році. Він обертається навколо власної осі у зворотньому напрямку. Це найменша планета Сонячної системи. Поверхня планети являє собою крижану метанову пустелю.

– До якої групи належить Плутон? (До жодної)

– Чому? (за хімічним складом він подібний до планет гігантів, а за розміром-до земної групи).

Фізкультхвилинка

А зараз спробуємо розім'ятися та відновити нашу енергію для подальшої роботи.

https://www.youtube.com/watch?v=0a7dfpihN6s&ab_channel=CreativeTeacher

V. Узагальнення та систематизація вивченого матеріалу

Робота в групах.

– Правила роботи в групі.

1. Завдання «Розмісти планети правильно»

Роздатковий матеріал: планети, що кріпляться на дітей. Учні мають розмістити дітей з планетами у правильному порядку відповідно до Сонячної системи та презентувати класу.

2. Завдання «Відгадайте»

Відгадайте, до яких слів, поданих у правому стовпчику, підходять слова, написані ліворуч.

Меркурій	«жива» планета
Венера	«лінива» планета
Земля	найближча до Сонця
Марс	найбільша планета
Юпітер	червона планета
Сатурн	найжаркіша планета
Уран	тверда планета
Нептун	окільцьована планета
Плутон	газовий гігант

Перевір себе

Меркурій	найближча до Сонця
Венера	найжаркіша планета
Земля	«жива» планета
Марс	червона планета
Юпітер	найбільша планета
Сатурн	окільцьована планета
Уран	«лінива» планета
Нептун	газовий гігант
Плутон	тверда планета

3. Завдання «Четвертий зайвий»

Знайдіть зайве у кожному рядкові. Поясніть вибір.

Меркурій, Земля, Плутон, Сонце (Сонце – зірка)

Планети, комети, ґрунт, зорі (Ґрунт – не пов'язаний з космосом)

Юпітер, Венера, Уран, Нептун (Венера – не планета-гігант)

Комети, астероїди, Місяць, метеорити (Місяць – супутник планети, решта не пов'язані з планетами).

4. Завдання «Встав пропущені букви»

Вставте пропущені букви, назвіть «друзів» планети Земля. Поясніть правопис слів, написаних з великої букви.

У т *многу космосі л*тит* навколо Сон** план*та З*мл*.

Вона л*тит*ь н* одна, а з друз*ми- план*тами.

5. Завдання. Пронумеруйте рядки в такій послідовності, щоб утворився вірш. Запишіть його.

Ти гарна і зблизька, красива здаля.

Ніде не знайдеш ти такої краси.

Немає лишень життя там прикмет.

У космосі є ще багато планет,

Ти наша домівка, плането моя,

"Яка ж ти, сестричко, блакитно-вродлива!".

Дивуються інші планети всі щиро:

Блакитні простори, зелені ліси

• Кожний учасник групи має виразно прочитати відновлений вірш

• Як ви вважаєте, особливість якої планети Сонячної системи описує автор у своєму вірші?

VI. Підсумки уроку. Рефлексія

– Ось і закінчилась наша уявна подорож планетами Сонячної системи.

– Чи справдилися ваші очікування?

– На уроці найбільшим відкриттям для мене було...

– Мені цікаво було дізнатися про...

– Після уроку обов'язково прочитаю додаткову літературу про...

VII. Домашнє завдання. Виготовити макет сонячної системи з пластиліну, або ж картону.